

Haar beleid werd verguisd, zichzelf beschimpt, maar ook is ze enorm populair. Zó populair dat meer mensen op háár stemden dan op de partijleider zelf, een unicum. Hoe dan ook, het ministerschap van Rita Verdonk (51) zit er bijna op. Een openhartig gesprek over roerige tijden en de 'zachte' kanten van deze 'ijzeren dame'.

RITA VERDONK

A woman with short dark hair, wearing a light blue blazer and skirt, stands in profile leaning against a large tree trunk. She has her arms crossed and is looking towards the left. The background shows a path lined with trees, with sunlight filtering through the leaves, creating a warm, golden glow. The overall mood is contemplative and serene.

“Als ik er nu aan denk dat dit ophoudt binnenkort, dan krijg ik een knoop in mijn maag”

“Soms moet ik tegen een vriendin zeggen: ik bel je straks terug. Maar als het nodig is, ben ik er”

Ik neem een appeltaartje mee, zonder slagroom. Rita Verdonk lijnt. Ze is in korte tijd vijftien kilo afgevallen. Wanneer het voor haar wordt neergezet, lacht ze. “Een toef slagroom erbij zou wel lekker geweest zijn, hè?”

Op de saaie groene bank in de ministerskamer heeft Verdonk een fleurig kleed neergelegd, en haar kamer is behangen met kunst en allerlei cadeaus die ze in de loop van de tijd heeft gekregen.

Of ze alsjeblijft een persoonlijke boodschap in Libelle aan haar moeder mag achterlaten, had ze gevraagd. Want juist haar moeder is een steun geweest in de roerige tijd van haar ministerschap.

“Mijn moeder heeft alle steun gegeven die ik nodig had. Dat was fantastisch.

Aan de ene kant wisten we waar we aan begonnen, maar we hadden aan de andere kant geen rekening gehouden met de bedreigingen, het gevaar, de beveiliging. Ik had nooit gedacht dat ik in zo’n glazen huis terecht zou komen. Dat heeft mijn moeder, maar ook mijn vader, enorm beziggehouden. Ze heeft daar vaak wakker van gelegen en is bang geweest.”

Belt ze vaak met u?

“Ja, zeker vier keer per week, dan hoor ik even hoe het met hen gaat. Even langskomen gaat niet, want ik ben toch niet thuis. Maar ’s morgens vroeg als ik in de auto zit, bellen ze met z’n tweeën, mijn vader en moeder. Ze hebben nu zo’n telefoon die je op de speaker kunt zetten, dus dat is gemakkelijk en snel. Als ik onverwacht op de televisie ben, belt ze ook even. Dat zegt ze: ‘Zet ‘m even op dat en dat net. Daag!’ En dan hangt ze weer op. In het begin probeerde ze al die programma’s op te nemen, we hadden gedacht dat je met een paar videobanden wel klaar zou zijn. Maar het is een hele rij geworden!”

Ze vindt het nog steeds bijzonder, een dochter als minister?

“Ja, we komen niet uit kringen waar dat regelmatig gebeurt, natuurlijk. En dan is het allemaal heel speciaal. Ik herinner me nog de avond dat het bekend werd. Ineens ging de deurbel en stond echt de hele familie met aanhang voor de deur.

We zijn voor de televisie gaan zitten en hebben met z'n allen de vreugde gedeeld. Dat was een warm moment."

Uw ouders zijn fans van FC Utrecht. Toen u minister werd, werden zij via de omroep in het stadion gefeliciteerd. Ze waren zeker wel trots op u?

"Nou, mijn ouders hebben daar wel even verlegen zitten kijken, ja. Op zo'n moment ben je ook emotioneel natuurlijk."

Bent u ook trots op hén?

"Ja! Mijn ouders werken allebei nog en dat terwijl mijn moeder 76 is en mijn vader 77. Ze hebben samen een administratiekantoor. Waarom zou je, als je plezier in je werk hebt, stoppen op je 65e? Ze hebben een goed ritme gevonden. Vier dagen in de week werken, van halfnegen tot vier: dat is toch fantastisch! Wat wil je nog meer?"

Het zit er voor u bijna op, dit werk. Vindt u dat jammer?

"Mijn ambtenaren en ik hebben ervoor gezorgd dat we de afspraken uit het regeerakkoord uit konden voeren. En dat is fantastisch. Als ik er nu aan denk dat dit binnenkort ophoudt allemaal, dan krijg ik een knoop in mijn

gaat veranderen, dan heb ik het natuurlijk zwaar. Ik ben ervan overtuigd dat je wel streng moet zijn en de problemen moet aanpakken. Er zijn niet veel Nederlanders die zeggen: gooi de grenzen maar weer open. Dat geloof ik niet."

U hebt de afgelopen tijd veel te verduren gehad. U hebt ooit gezegd dat uw eenzaamste moment het debat over het paspoort van Ayaan Hirsi Ali was. Zelfs uw eigen VVD-partijgenoten vielen u publiekelijk af. Wie sloeg er die avond een arm om u heen?

"Om drie uur 's nachts was het debat over Ayaan afgelopen en het was een zwaar debat, geloof dat maar. Ik maakte me snel nog even op omdat de pers buiten stond te wachten, anders zeggen ze weer: 'Rita, wat zag je er slecht uit.' Voordat ik naar buiten wilde gaan, ging de telefoon. Het waren mijn ouders. 'Ja meissie, even met je vader en moeder. Je hebt het goed gedaan, hoor.' Ik schiet niet snel vol, maar toen! Zo'n telefoontje doet me ontzettend veel op zo'n zwaar moment. Ik heb snel een nieuw zwart streepje getrokken onder mijn ogen, zodat de pers het niet zou zien. Ik kon er weer tegenaan."

ik: over en sluiten (ze klapt resoluut in haar handen) Maar ik ben ook een moeder die voor haar dochter de was in de machine stopt, omdat ze weer teruggaat naar haar studentenkamer. Dat ben ik ook."

Het is bekend dat u 's avonds vaak een werktafel vol dossiers over uitgeprocedeerde asielzoekers mee naar huis neemt. U beslist of deze mensen wel of niet in Nederland mogen blijven.

"Ja, klopt. Ik lees dan die dossiers aan de keukentafel met het zoveelste kopje koffie. Kijk, ik wil de mensen die hier al heel lang wachten op uitsluitel graag duidelijkheid geven. En ja, dan moet ik vaak 's avonds die stukken doornemen. Ik kan besluiten of ze hier mogen blijven, omdat er bijzondere omstandigheden zijn. Maar af en toe weet ik het ook niet, dan zet ik er bij: 'even overleg'. Het is hartstikke lastig, maar er kijken gelukkig veel adviseurs mee voordat het op mijn tafel komt en we er een besluit over nemen."

Maar u neemt uw werk wel mee naar huis op deze manier. Maakt dat het niet zwaar?

"Nee, het maakt niet uit of ik nou op mijn kantoor zit of thuis. Het scheelt ook dat mijn twee kinderen inmiddels het huis uit zijn."

Uw dochter heeft soms moeite met het 'dochter van' zijn. Hoe gaat u daarmee om?

"Het is moeilijk wanneer je overal herkend wordt. Dan komt mijn dochter op een feestje waar ze nog niet veel mensen kent en dan zegt er iemand: kijk, dit is nou de dochter van. Tja. Soms levert dat kritische vragen op, maar meestal vinden ze het gewoon leuk, zo'n minister als moeder. Soms is het ook heel verassend. Laatst kocht ik met mijn dochter een galajurk. De verkoopster belde toen direct haar vader op en zei: 'Je raadt nooit wie er nu voor me staat.' Dat vind ik toch leuke dingen."

Bent u niet een keer klaar met al die mensen die u herkennen?

"Nee, dat merk je toch aan me? Het contact met de mensen vind ik echt het >

“Toen mijn ouders me na het debat over Ayaan belden, schoot ik vol”

maag. Echt waar. Het afscheid van mijn ministerie, ik moet er niet aan denken (Verdonk legt haar hoofd in haar handen). Dan komen al die ambtenaren hier die me altijd hebben gesteund tijdens die zware momenten. Dat wordt niet gemakkelijk."

Je zou denken dat een vrouw in uw positie wel gewend is haar werk los te laten en weer verder te gaan?

"Loslaten vind ik wel moeilijk, eerlijk gezegd, vooral omdat mijn werk steeds zo negatief in het nieuws is geweest, terwijl er ook goede dingen zijn gebeurd voor de integratie van mensen die hier in Nederland wonen. Als er hier straks misschien iemand van de PvdA zit en dingen

Kunt u zo'n gevoel van eenzaamheid een plek geven?

"Ja, uiteindelijk wel. Ik heb gedaan wat de Tweede Kamer van me vroeg. Ik heb een opening voor Ayaan gevonden, zodat ze haar paspoort kon houden. Als ons dat niet was gelukt, had ze het niet gekregen. Simpel."

Zodra het over uw werk gaat, spreekt u weer met strenge stem, terwijl u door de mensen die dicht bij u staan, wordt omschreven als een gezellig familiemens en een aardige moeder.

"Maar dat heeft toch iedere moeder in zich, die twee kanten? Ook in de opvoeding van je kinderen stel je duidelijk grenzen. Op een gegeven moment zeg

“Mijn ene zus zei dat ik wat meer moest lachen. Dat advies probeer ik dan op te volgen”

Rieve Ma

Via "ous" blad wil ik je even iets laten weten.

Ik weet dat je je tijdens mijn ministerschap vaak zorgen om me hebt gemaakt. Dat bleek uit de vele telefoontjes en allerlei attenties die je me gaf. Mijn grote, grote dank daarvoor. Ditke kus!

◀ mooiste wat er is, daar doe ik het voor. Als je voor zo'n zaal staat met allochtone jongeren, dan gaat het er wel altijd heftig aan toe natuurlijk. Maar naderhand komen ze dan toch stilletjes bij me en vragen ze of ze even met mij op de foto mogen. Soms krijg ik ook kaartjes met telefoonnummers van mensen die me steun toezeggen. Als ik dan in de auto even tijd heb, bel ik ze op. En dan schrikken ze, hoor. Ik moet soms wel drie keer zeggen: ja, echt, met mevrouw Verdonk. En dan hoor ik hun verbazing."

Ja, een minister belt je niet zo vaak.

"Nou deze wel. Een minister weet best hoe een telefoon werkt. Maar natuurlijk, ik snap je wel. Ik heb vroeger ook wel met ministers gewerkt, en dan zie je ook die drempel. Maar weet je wat me verbaast? Ik kom soms oud-collega's tegen en die stellen zich dan weer voor omdat ik minister ben. Nou, dat snap ik dan niet. Ik heb mijn geheugen niet verloren toen ik begon met dit werk!"

Bent u niet wat afstandelijker geworden door die positie?

"Nee, ik ga nog net zo met mensen om als vroeger. Voor veel mensen ben ik nog gewoon Rita. Bovendien probeer ik ook hun adviezen op te volgen. Mijn zussen zeggen wel eens: je moet wat meer lachen. Of een andere zus die in het onderwijs zit, nodigt me wel eens uit om wat voor te lezen. Ik doe dat dan ook, want dat vind ik leuk. Laatst ben ik bij mijn neefje in de klas geweest toen hij een spreekbeurt hield over het kabinet. Naderhand moest ik de vragen in de klas beantwoorden. Prachtig."

Uw man heeft twee jaar geleden een hersenbloeding gehad. Hoe is het nu met hem?

"Met mijn man gaat het een stuk beter. Hij werkt weer vijf dagen in de week. Maar de afgelopen anderhalve maand heeft hij het wel zwaar voor z'n kiezen

gehad. Een zwager heeft een hersenbloeding gehad, zijn jongste broer is overleden en een jeugdvriend kort daarna. Vorige week nog stonden we bij een begrafenis. En dat zijn dan wel momenten van bezinning. Dan denk je echt: wat een geluk dat we nog bij elkaar zijn, na wat mijn man zelf heeft meegemaakt. Het had ook heel anders kunnen lopen."

Ooit zou uw man u hebben afgeraden de Tweede Kamer in te gaan.

"Hij dacht echt dat ik me daar zou gaan vervelen en niet zo veel om handen zou hebben in zo'n fractie. Ik ben altijd manager geweest (Verdonk was op haar 28e al gevangenisdirecteur, red.) en daarom zei mijn man: "Moet je dit nou wel doen?" Ik snap wat hij bedoelt, maar in de Tweede Kamer vind je wel meer verdieping in dossiers en dat vind ik als sociologe ook interessant."

Hoe dan ook stopt u straks met uw ministerschap en heeft u vast iets meer tijd voor uw privé-leven. Zijn er nou vriendinnen afgehaakt na zo'n omstredden ministerschap?

"Er zijn geen vrienden afgehaakt en ze schuiven dus allemaal weer aan. We hebben natuurlijk wel veel discussies, want er zitten rechtse en linkse vriendinnen bij. Maar over bijvoorbeeld vrouwenzaken zijn we het eens. Geen eerwraak, geen gezichtsbedekkende kleding en de Nederlandse taal spreken. Wat ik wel gek vond is, hoe mijn vriendinnen reageerden op mijn baan. Dan dacht ik: 'Hé, ik heb al lang niks meer gehoord van die en die, hoe zou het met haar gaan?' Toen bleek dat sommigen me niet meer belden omdat ze dachten dat ik het te druk voor hen had. Daar heb ik echt een hekel aan en dat heb ik gelukkig ook uit hun hoofd gepraat. Ik heb het druk en moet natuurlijk wel eens zeggen: ik bel je vanavond terug. Maar als er echt wat aan de hand is, ben ik er voor ze. Daar ben je vrienden voor." □